

*До разової спеціалізованої вченої ради у
Національній академії внутрішніх справ*

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Топчія Василя Васильовича на дисертацію Коломієць Катерини Вячеславівни на тему «Предмет доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем», представлену до захисту у разову спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Ефективне кримінальне процесуальне доказування у провадженнях щодо привласнення, розтрати або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем є одним із найбільш проблемних напрямів вітчизняної правозастосовної практики. Кримінальні правопорушення, передбачені ст. 191 КК України, поєднують у собі ознаки майнових, службових, корупційних та економічних правопорушень, що зумовлює їхню особливу складність як у частині розслідування, так і у частині судового розгляду. На практиці такі діяння нерідко маскуються під зовні правомірні цивільно-правові, господарські, бюджетні або управлінські операції, що суттєво ускладнює формування належної доказової бази та вимагає спеціальної моделі предмета доказування.

Особливої гостроти ця проблематика набуває в умовах триваючої збройної агресії проти України, зростання обсягів бюджетного фінансування оборонних, відновлювальних та гуманітарних потреб, а також посилення вимог міжнародних партнерів щодо прозорості використання публічних коштів і виконання зобов'язань у межах Ukraine Facility. За таких умов

кримінальні правопорушення, передбачені статтею ст. 191 Кримінального кодексу України, що поєднують ознаки посягань на власність, службових, економічних і корупційних кримінальних правопорушень, становлять підвищену суспільну небезпеку, а якість їх розслідування та судового розгляду безпосередньо залежить від правильного визначення предмета доказування.

Наведені у дисертації офіційні статистичні дані (11 160 облікованих кримінальних правопорушень за ст. 191 КК України у 2020 році та 6 951 – у 2025 році; понад 126 тисяч – за період з 2013 по 2025 рік, з яких засуджено лише 5,32 % осіб, а реальне позбавлення волі застосовано лише щодо 0,47 %) переконливо підтверджують, що проблема доказування у цій категорії проваджень є не лише теоретичною, а й гострою практичною проблемою. Обґрунтоване авторкою поєднання майнового, службово-функціонального, корупційного та економічного аспектів доказування, а також типове маскування протиправного обернення майна під зовні правомірні цивільно-правові, господарські, бюджетні чи управлінські операції, істотно ускладнює діяльність слідчого, прокурора, слідчого судді та суду щодо визначення кола обставин, які підлягають встановленню.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених загальній теорії доказування, доказам, засобам доказування, а також криміналістичній методиці розслідування привласнення та розтрата майна, у вітчизняній науці кримінального процесу й досі відсутнє комплексне кримінальне процесуальне дослідження предмета доказування саме у провадженнях за ст. 191 КК України. Враховуючи вищесказане, актуальність теми дисертаційного дослідження Коломієць Катерини Вячеславівни, яке присвячено розробленню кримінальної процесуальної концепції предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем, не викликає сумнівів як у науковому, теоретичному, так і у практичному аспектах.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Робота виконана у Національній академії внутрішніх справ відповідно до Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки України на 2022–2026 роки, Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства внутрішніх справ України на 2025–2029 роки та Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2025–2029 роки. Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 листопада 2022 року (протокол № 15).

У роботі використано широкий комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів дослідження, зокрема діалектичний – для дослідження розвитку наукових уявлень про предмет доказування; формально-юридичний – для аналізу норм кримінального процесуального та кримінального законодавства; системно-структурний – для розгляду предмета доказування як цілісної системи взаємопов’язаних обставин; порівняльно-правовий – для зіставлення з підходами Великої Британії, Німеччини, Австрії та Франції; історико-правовий, статистичний, логіко-семантичний та догматичний методи, метод моделювання, а також метод аналізу й узагальнення судової практики. Таке поєднання методів забезпечило комплексний характер дослідження та обґрунтованість його результатів.

Дисертаційне дослідження висвітлило і вирішило низку теоретичних та практичних проблем щодо предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем, а також дисертанткою сформульовано обґрунтовані пропозиції, спрямовані на удосконалення кримінального процесуального законодавства України.

Результати дисертаційного дослідження опубліковані у 14 наукових працях, зокрема у 7 статтях у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 статті у міжнародному науковому виданні та 6

тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Публікації вирішують завдання, що були поставлені в дисертаційному дослідженні та відповідають встановленим вимогам й свідчить про належний рівень апробації одержаних наукових результатів.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Ціла низка результатів і висновків, які з них слідують, отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни. До найбільш значущих наукових положень, що визначають новизну дисертації, належать такі:

- сформульовано авторську концепцію видового предмета доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України як системи взаємопов'язаних обставин, що підлягають встановленню або спростуванню залежно від форми кримінального правопорушення: привласнення, розтрата або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Обґрунтовано, що видовий предмет доказування у таких провадженнях охоплює майновий, службово-функціональний, поведінковий, суб'єктивно-цільовий, наслідковий та процесуально-інструментальний блоки обставин;

- визначено структурні елементи предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. До таких елементів віднесено: обставини, що становлять кінцеву мету доказування у кримінальному провадженні; інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи та підлягають доказуванню. Доведено, що у провадженнях за ст. 191 КК України ці елементи конкретизуються через правовий режим майна, факт ввірення майна або перебування його у віданні особи, службові повноваження щодо майна, спосіб протиправного обернення

майна, прямий умисел, корисливий мотив, корисливу мету, майнову шкоду та причинний зв'язок між діянням і майновим результатом;

- розроблено диференційовану модель предмета доказування залежно від форми кримінального правопорушення, передбаченого ст. 191 КК України. Для привласнення ключового значення набуває доказування правомірного початкового доступу особи до майна, факту його ввірення або перебування у віданні та подальшого утримання як свого. Для розтрата – доказування неправомірного вибуття майна на користь інших осіб, відсутності законної господарської підстави такого вибуття та настання майнового результату. Для заволодіння шляхом зловживання службовим становищем – доказування службово-функціонального зв'язку між повноваженнями службової особи, прийнятими нею рішеннями, рухом майна та кінцевим вигодонабувачем;

- обґрунтовано критерій службово-функціонального зв'язку як самостійний елемент видового предмета доказування у провадженнях за ч. 2–5 ст. 191 КК України. Його зміст полягає у необхідності доведення не лише формального статусу службової особи, а й реального зв'язку між її службовими повноваженнями, можливістю впливати на рух майна, способом заволодіння та майновим результатом. Відсутність такого зв'язку унеможлиблює кваліфікацію діяння як заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем;

- сформульовано положення про презумпційний фільтр доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України. Його зміст полягає в тому, що сторона обвинувачення має не лише довести факт руху майна, укладення договору, підписання акта, здійснення платежу чи прийняття управлінського рішення, а й спростувати презумпцію правомірності правочину, добросовісності службової особи та правомірності рішень суб'єктів владних повноважень. Це дає змогу відмежувати кримінально каране протиправне обертання майна від цивільно-правового, господарського або управлінського спору;

– обґрунтовано значення документально-господарського маскування як типової доказової проблеми у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України. Доведено, що у цій категорії проваджень предмет доказування має охоплювати не лише факт існування договорів, актів виконаних робіт, накладних, платіжних доручень, тендерної документації чи управлінських рішень, а й перевірку того, чи не використовувалися такі зовні правомірні юридичні форми для приховування протиправного оборонення майна на користь службової особи або третіх осіб;

– запропоновано розуміння видового предмета доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України як проміжного рівня конкретизації між родовим та індивідуальним предметом доказування. Доведено, що саме видовий рівень дає змогу врахувати особливу правову природу ст. 191 КК України, яка поєднує ознаки кримінального правопорушення проти власності, службового, корупційного та економічного кримінального правопорушення.

Результати дисертаційного дослідження опубліковані в фахових виданнях України та зарубіжних країн, також були представлені у вигляді доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Публікації повністю відповідають предмету дослідження і вирішують завдання, що були поставлені в дисертації.

Дослідження автора з відповідної тематики були впроваджені в ряді профільних закладів вищої освіти України. Таким чином дисертаційне дослідження Коломієць Катерини Вячеславівни виконане на високому науково-методичному і методологічному рівнях. Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають всім вимогам положення на здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість результатів дослідження, положень та висновків дисертаційної роботи Коломієць Катерини Вячеславівни не викликають жодних зауважень.

Емпіричну базу дослідження становлять понад 90 судових рішень, зокрема рішення Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, судів першої та апеляційної інстанцій, а також окремі рішення Європейського суду з прав людини, з яких близько 47 % ухвалено протягом 2019–2026 років, що засвідчує актуальність використаної емпіричної бази. Дисертантка також використала офіційні статистичні дані Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України, Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду, а також власний професійний досвід. Пропозиції щодо уточнення ст. 91 та 246 КПК України оформлені належним чином у вигляді порівняльної таблиці до проєкту закону (додаток Д) та мають теоретичне і практичне значення. Висновки дисертаційної роботи логічно впливають із отриманих результатів, а рекомендації базуються на висновках дослідження.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. У дисертаційній роботі представлено авторське розуміння видового предмета доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України та обґрунтовано авторську блокову модель видового предмета доказування, яка охоплює майновий, службово-функціональний, поведінковий, суб'єктивно-цільовий, наслідковий та процесуально-інструментальний блоки обставин, а також диференційовану модель доказування залежно від форми діяння, передбаченого ст. 191 КК України.

Окрім цього, дисертантом за допомогою системного та формально-логічного методів запропоновано ряд змін і доповнень до норм КПК України з метою усунення термінологічних неузгодженостей і підвищення якості доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України.

Дисертантка здійснила належну статистичну обробку отриманих даних. Поставлені наукові завдання виконані на високому методологічному рівні, а дисертантка оволоділа необхідними для рівня доктора філософії компетенціями.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі можуть бути використані у:

– *правотворчій діяльності* – для вдосконалення кримінального процесуального законодавства України в частині нормативного визначення і конкретизації обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, удосконалення процесуального порядку застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення окремих СРД і НС(Р)Д, а також посилення гарантій допустимості доказів і захисту прав людини у кримінальному провадженні (лист Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 1 жовтня 2025 року);

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Актуальні проблеми кримінального процесу України», «Кримінальне право», «Криміналістика», «Реалізація практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні», «Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення», «Кримінально-правова охорона прав власності», «Досудове розслідування», спеціальних курсів із доказування у кримінальному провадженні, підготовки навчально-методичних матеріалів, а також у процесі самостійної роботи здобувачів вищої освіти (акт Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 24 квітня 2026 року; акт Національної академії Служби безпеки України від 24 жовтня 2026 року; акт Національної академії внутрішніх справ 6 травня 2026 року № 139-оп);

– *науково-дослідній діяльності* – для подальших наукових досліджень проблем предмета доказування, меж доказування, засобів доказування,

допустимості доказів, локального предмета доказування, доказування у кримінальних провадженнях щодо службових, корупційних, економічних кримінальних правопорушень, а також кримінальних правопорушень проти власності (акт Національної академії Служби безпеки України від 24 жовтня 2026 року; акт Національної академії внутрішніх справ від 6 травня 2026 року № 138-нд);

– *правозастосовній діяльності* – для підвищення ефективності доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України, правильного визначення предмета доказування, планування слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій (акт Державного бюро розслідування від 5 червня 2026 року; акт Головного слідчого управління Національної поліції України від 8 червня 2026 року);

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційна робота Коломієць Катерини Вячеславівни викладена українською мовою на 271 сторінці, з яких основний текст становить 183 сторінки. Структура роботи відповідає вимогам МОН України та положенню про присудження ступеня доктора філософії. Вона складається з анотації, вступу, трьох розділів, які логічно об'єднують вісім підрозділів і шість підпунктів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел нараховує 353 найменування, додатки викладено на 25 сторінках.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, у яких викладені основні результати представленого дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами. У вступі належним чином визначено об'єкт і предмет дослідження, наведено актуальність вибраної теми, сформульовано мету, завдання, наукову новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів, а також відомості про особистий внесок здобувачки та апробацію дисертації.

У розділі 1 «Предмет доказування у кримінальному провадженні про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем» досліджено стан наукової розробленості проблеми (підрозділ 1.1), охарактеризовано поняття та зміст предмета доказування, його співвідношення зі складом кримінального правопорушення, межами доказування, об'єктом доказування та головним фактом (підрозділ 1.2), обґрунтовано класифікацію предмета доказування на загальний, родовий, видовий та індивідуальний (підрозділ 1.3), а також розкрито вплив правових презумпцій на предмет доказування у зазначеній категорії проваджень (підрозділ 1.4). Здобувачкою переконливо доведено, що видовий предмет доказування є ключовим рівнем конкретизації для проваджень за ст. 191 КК України, а його зміст утворюють майновий, службово-функціональний, поведінковий, суб'єктивно-цільовий, наслідковий і процесуально-інструментальний блоки обставин.

У розділі 2 «Структурні елементи предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем» досліджено обставини, які становлять кінцеву мету доказування у кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України (підрозділ 2.1), зокрема подію кримінального правопорушення (2.1.1), винуватість, форму вини, мотив і мету (2.1.2), вид і розмір шкоди (2.1.3), обставини, що впливають на ступінь тяжкості кримінального правопорушення та характеризують особу обвинуваченого (2.1.4), обставини, що є підставою звільнення від кримінальної відповідальності або покарання (2.1.5), а також обставини, що підтверджують підстави спеціальної конфіскації (2.1.6). У підрозділі 2.2 обґрунтовано поділ інших обставин, що мають значення для правильного вирішення справи, на проміжні доказові та допоміжні факти. Позитивно, що дисертантка розкриває службово-функціональний зв'язок не як формальну ознаку посади, а як реальний зв'язок між повноваженнями

службової особи, її рішеннями та майновим результатом, що має суттєве прикладне значення для кваліфікації діянь за ч. 2–5 ст. 191 КК України.

Розділ 3 «Засоби доказування обставин предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем» присвячено дослідженню слідчих (розшукових) дій (підрозділ 3.1) та негласних слідчих (розшукових) дій (підрозділ 3.2) як засобів встановлення обставин видового предмета доказування. Обґрунтовано, що зазначені засоби доказування мають застосовуватися за принципом доказової адресності, тобто у безпосередньому зв'язку з конкретними елементами предмета доказування. Заслуговує на увагу виявлена дисертанткою проблема обмеженого застосування більшості негласних слідчих (розшукових) дій у провадженнях за ч. 1 і ч. 2 ст. 191 КК України через належність цих діянь до нетяжких злочинів, що створює розрив між доказовою потребою і наявним процесуальним інструментарієм.

Висновки дисертації, викладені у п'ятнадцяти пунктах, повністю відповідають отриманим результатам, поставленим завданням та меті дисертаційного дослідження, є логічними і послідовними.

Таким чином, дисертація К. В. Коломієць відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукові та практичні завдання.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Коломієць Катерини Вячеславівни щодо предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем рекомендується для використання у діяльності закладів вищої освіти, органів досудового розслідування та прокуратури, у науково-дослідницьких розробках наукових установ, дослідниками при написанні статей та монографій, а також у

законотворчій діяльності при вдосконаленні кримінального процесуального законодавства України.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи дисертацію К. В. Коломієць, водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту.

1. У підрозділі 1.1 «Стан наукової розробленості предмета доказування...» дисертанткою здійснено ґрунтовний огляд наукових джерел за виокремленими групами (загальна теорія доказування; дослідження окремих елементів предмета доказування; кримінальні процесуальні, криміналістичні та кримінально-правові дослідження ст. 191 КК України; праці щодо засобів доказування). Разом з тим, задля повнішого розкриття історіографії проблеми, на думку опонента, було б доцільно доповнити цей підрозділ авторською періодизацією розвитку наукової думки щодо предмета доказування у кримінальному провадженні, виокремивши основні етапи його дослідження у вітчизняній доктрині.

2. Порівняльно-правовий аналіз, здійснений у підрозділі 1.2, охоплює правові системи Великої Британії, Німеччини, Австрії та Франції. Враховуючи курс України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та необхідність гармонізації кримінального процесуального законодавства з асquis ЄС, дисертаційне дослідження, на думку опонента, виграло б від включення до порівняльно-правового аналізу законодавства й доктрини інших держав – членів ЄС із постсоціалістичним минулим (наприклад: Польща, Чехія, Естонія тощо), правові системи яких стикаються зі схожими викликами під час доказування у кримінальних провадженнях, зокрема щодо корупційних і пов'язаних із корупцією та могли б дати компаративний матеріал, ближчий за структурою кримінального провадження до українського.

3. Дисертанткою сформульовано положення про «презумпційний фільтр доказування», зміст якого полягає у необхідності спростування стороною обвинувачення презумпцій правомірності правочину, добросовісності службової особи та правомірності управлінського рішення (с. 31; 72; 203 дис.). Оскільки обов'язок спростування презумпції невинуватості й доведення винуватості поза розумним сумнівом і без того покладається на сторону обвинувачення чинним кримінальним процесуальним законом та практикою Європейського суду з прав людини, під час публічного захисту було б доцільно почути від здобувачки більш чітке розмежування запропонованого «презумпційного фільтра» від суміжних, уже усталених у доктрині категорій (тягар доказування, презумпція невинуватості, стандарт доказування «поза розумним сумнівом»), а також додаткову аргументацію його самостійного практичного значення.

4. У підрозділі 3.1 дисертації здобувачкою послідовно сформульовано дев'ять функцій, які виконують слідчі (розшукові) дії з погляду встановлення обставин видового предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Такий функціональний, а не формально-переліковий підхід до систематизації засобів доказування заслуговує на позитивну оцінку. Разом з тим підрозділ 3.2, присвячений негласним слідчим (розшуковим) діям, окремого, самостійного переліку їхнього функціонального призначення не містить, що залишає відкритим питання про співвідношення цих двох підрозділів у структурі розділу 3. Прошу уточнити: чи виконують негласні слідчі (розшукові) дії ті самі дев'ять функцій, сформульовані для слідчих (розшукових) дій, чи для них, з огляду на специфіку негласного характеру їх проведення, можна виокремити власний, відмінний перелік функціонального призначення з позиції видового предмета доказування за ст. 191 КК України?

5. У якості запитання, а не зауваження хотілося б дізнатися чи спиралася дисертантка безпосередньо на першоджерела чи переважно на вторинну

літературу (коментарі, монографії, статті) під час порівняльно-правового аналізу законодавства Великої Британії, Німеччини, Австрії та Франції, яке викладено у формі узагальнених теоретичних положень без покликань на автентичні тексти норм іноземного законодавства в перекладі?

6. На думку опонента, наукове дослідження було б більш глибоким та мало б ще більшу практичну цінність, якби автор навів приклади з кримінальних проваджень щодо практичних проблемних питань, які виникають в кримінальних провадженнях за ст. 191 КК України.

Висловлені зауваження і побажання носять переважно дискусійний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити авторку до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Коломієць Катерини Вячеславівни є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

1. Дисертаційна робота Коломієць Катерини Вячеславівни на тему «Предмет доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. В ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем визначення предмета доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем.

2. Дисертація Коломієць Катерини Вячеславівни на тему «Предмет доказування у кримінальних провадженнях про привласнення, розтрату або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Коломієць Катерина Вячеславівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Директор навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

Василь ТОПЧІЙ